

בס"ד

ירחון

האוצר

ניסן ה'תשע"ט

גיליון כ"ז

הגאון רבי דב בעריש וויידענפעלד זצ"ל¹

בעניין ספק טומאה ברשות הרבים

דוב בעריש וויידענפעלד

אב"ד דק"ק טשעבין ור"מ דישיבת "כוכב מיעקב"

קעת עיה"ק ירושלים תובב"א

רחוב אבן שפרוט 19 (רחביה)

ב"ה, ירושלים, יום א' כ"ו אדר א' תש"ח לפ"ק.

שוכט"ס לכבוד מעלת¹ הרב הגאון הגדול איש אשכולות עטרת תפארת ישראל וכו', כש"ת מו"ה יצחק אייזיק הלוי הרצוג שליט"א, רב הראשי לארץ ישראל בעיה"ק ירושלים תובב"א.

אחדשכהד"ג שליט"א. בכל אותות הכבוד נתכבדתי במנחתו הטהורה, ספרו היקר והנפלא "תורת האוהל". ובלב עמוק אביע לכהד"ג שליט"א תודתי החמה על זה אשר נתיקרתי בעיניו לכבדני בה. וברכתי אמורה לכ"ג, שיזכה הלאה ברוממות רוח ברוב נחת להפיץ מעיינותיו חוצה, ולהוציא לאור חידושי תורתו היקרים לשמחת לב שוחרי תושיה.

ואמנם צר לי שלרגלי מבוכת הזמן, השי"ת ירחם על שארית הפליטה בקרב, אין לאל ידי להעמיק עיוני. עם כל זה, למען חשקת ספרו הד"ג שמתני מעצור לרעיונות הנבוכים, להשתעשע בנועם דבריו, והנני בזה להציג מה שהעירותי מאז בהיותי בגולה, בתשובה לתלמידי היקר הרב הה"ג ר' יעקלי גאלדוואסער זצ"ל הי"ד כעין דברי כ"ג שליט"א².



במה שהעיר כ"ג שליט"א על הירושלמי סוטה פרק א' הלכה ב', דמבואר שם דהא דספק טומאה ברשות הרבים טהור, היינו מפני שמצינו שהציבור עושין פסחיהן בטומאה³. ותמה כבוד הד"ג⁴, הא התם נדחתה הטומאה בשביל השניה⁵. ועוד, הלא התם גם קרבן יחיד שקבוע לו זמן דוחה את השבת ואת הטומאה. גם צ"ע, אמאי נקיט הירושלמי קרבן פסח, הלא כל קרבן ציבור בא בטומאה. והתוס' יום טוב⁶ הקשה מאי פריך הירושלמי, הא לבן זומא מסוטה ילפינן, אם כן ממילא ידעינן דספק טומאה ברשות הרבים טהור.

(* לפנינו מכתב מכת"י הגאון מטשעבין, מרן רבי דב בעריש וויידענפעלד זצוק"ל, בעל דובב מישרים, בביאור דין ספק טומאה ברשות הרבים והראיה מקרבן פסח (מתוך ארכיון המדינה פ-4246/1). נערך על ידי אלישע חן.

1. תיבה זו אינה ברורה כל כך.
2. יעוין באורך בשו"ת דובב מישרים חלק ב' סימן י"ד.
3. הכי איתא התם: "מפני מה ספק רשות הרבים טהור. אמר לון, מצינו שהציבור עושין פסחיהן בטומאה בשעה שרובן טמאין, מה טומאה ידוע הותרה לציבור, קל וחומר ספק טומאה".
4. בספרו תורת האהל דף י"ב ע"ב.
5. היינו מצות הפסח.
6. טהרות פרק ד' משנה י"א.

והנראה לחומר הקושיא דהכונה בירושלמי היא כך, דשאלו לבן זומא מדוע ספק טומאה ברשות הרבים טהור גמור ולא גזרו בו רבנן, כמו בכל ספק איסור תורה, דעל כל פנים מדרבנן ספיקו להחמיר. ועל זה השיבו, מצינו שהציבור עושין את הפסח בטומאה, מה טומאה ידועה הותרה קל וחומר ספק טומאה.

והנה בתוס' יומא דף ז'⁷ העלו דלעולם מקרא דמועדו גם קרבן יחיד הקבוע לו זמן הותרה לבוא בטומאה כמו קרבן ציבור, רק מדרבנן גזרו בקרבן יחיד שיהיה רק דחוי. אלמא דמשום כבוד הרבים לא גזרו רבנן, והכא נמי⁸.



7. ע"א ד"ה כיון וז"ל: "הכא ודאי חשוב קרבן ציבור לדחות שבת ולדחות הטומאה, אפילו טומאה דגברי. מיהו לא הותרה בו טומאה אלא דחוייה היא, כיון דיחיד קא מייתי ליה. ותימה לי, והא כולהו מקראי נפקי פרק כיצד צולין (פסחים ע"ז ע"א), וידבר משה את מועדי ה' (ויקרא כ"ג, מ"ד), הכתוב קבע מועד אחד לכולן. מאי שנא דיש מהן שהותרה בהן טומאה, ויש מהם דחוייה. ויש לומר, למאן דאמר טומאה היתר היא בכולהו הותר טומאה מדאורייתא, אלא מדרבנן גזרו אההוא דהוי קרבן יחיד דליהדרי אטהורין, ולמאן דאמר טומאה דחוייה היא, סבירא ליה דבכולהו דחוייה היא מדאורייתא".

8. ההמשך חסר.